Meðferðarúrræði á vegum Barnaverndarstofu fyrir börn sem sýna skaðlega kynhegðun

Samantekt um sálfræðiþjónustu við börn sem hafa sýnt af sér óviðeigandi kynhegðun 2009-2013

Hversu umfangsmikill er vandinn?

- Talið er að um 20-60% kynferðisbrota gegn börnum eru framin af einstaklingum undir 18 ára (Finkelhor et al., 2009; Longo og Prescott, 2006; Vizard, 2007).
- Rannsókn í Barnahúsi á árunum 1998 til 2003 sýndi að 26% barna hafði verið áreitt kynferðislega af öðrum börnum (Barnaverndarstofa 2009).
- 2006-9 voru að meðaltali 26 brot tilkynnt á ári þar sem meintur gerandi var yngri en 18 ára
- Á árinu 2012 voru 34 kynferðisbrotamál er varða börn mál kærð til lögreglu þar sem meintur gerandi var undir 18 ára aldri (Ólafur Örn Bragason og félagar 2013).

Samningur varðandi mat og meðferð barna sem sýna af sér óæskilega kynhegðun

- September 2009 - undirritaður samningur við BVS og Velferðarráðuneytið varðandi mat og meðferð barna, 18 ára og yngri, sem sýna af sér óæskilega eða skaðlega kynhegðun samningur var endurnýjaður í september 2013
- Á samningstímabilinu 2009-13 hafa 53 börn fengið þjónstu
- Samningurinn er þríþættur:
    - Mat á áhættuþáttum
    - Meðferðarvinna
        - Draga úr líkum á frekari óviðeigandi kynhegðun
        - Umfang er háð útkomu áhættumats (öllu jöfnu, 12-18 tímar)
    - Ráðgjöf til barnaverndarnefnda eða annarra stofnanna
        - handleiðslutímar

Tölfræðilegar upplýsingar

- Allt strákar utan 1 stúlku
- Nánst engin mál á Austurlandi
- Aldursdreifing skjólstæðinga – meðalaldur 14.2 ár

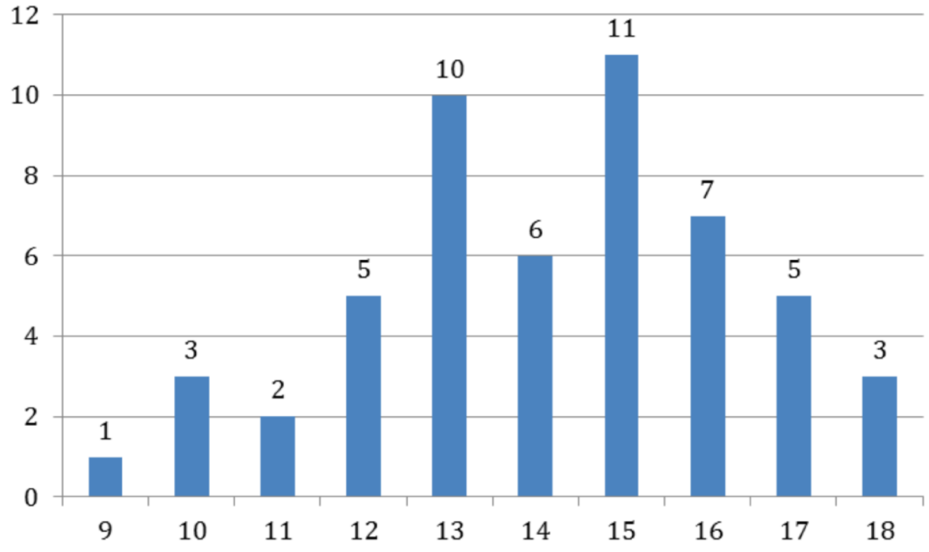

Greiningar skjólstæðinga

- 75% voru með eina eða fleiri greiningu

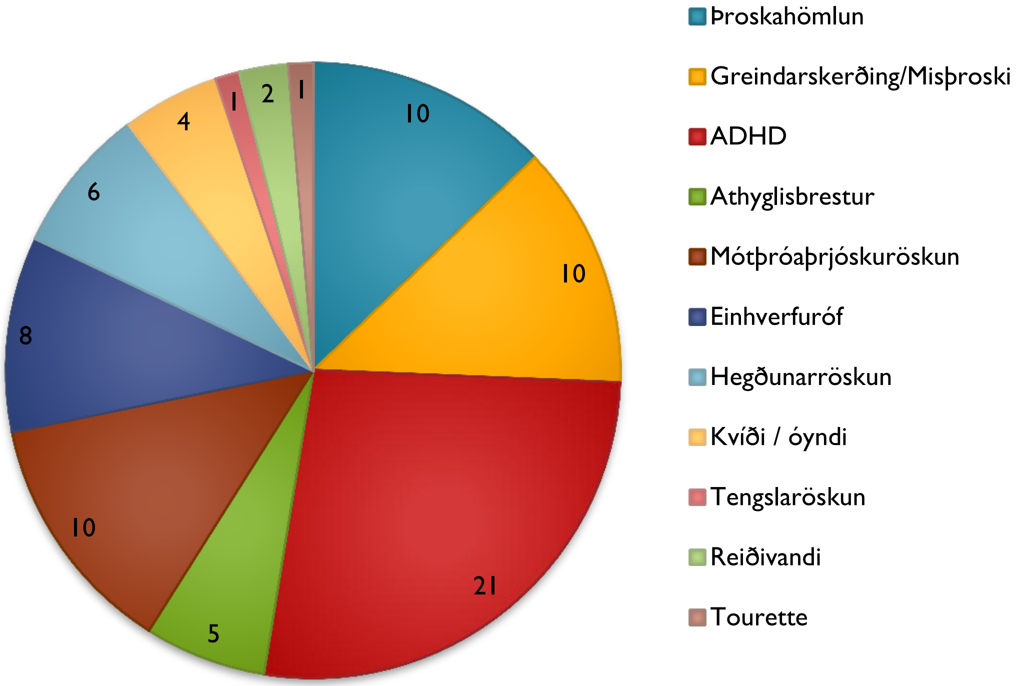

Að hverjum beindist hin óviðeigandi kynhegðun?

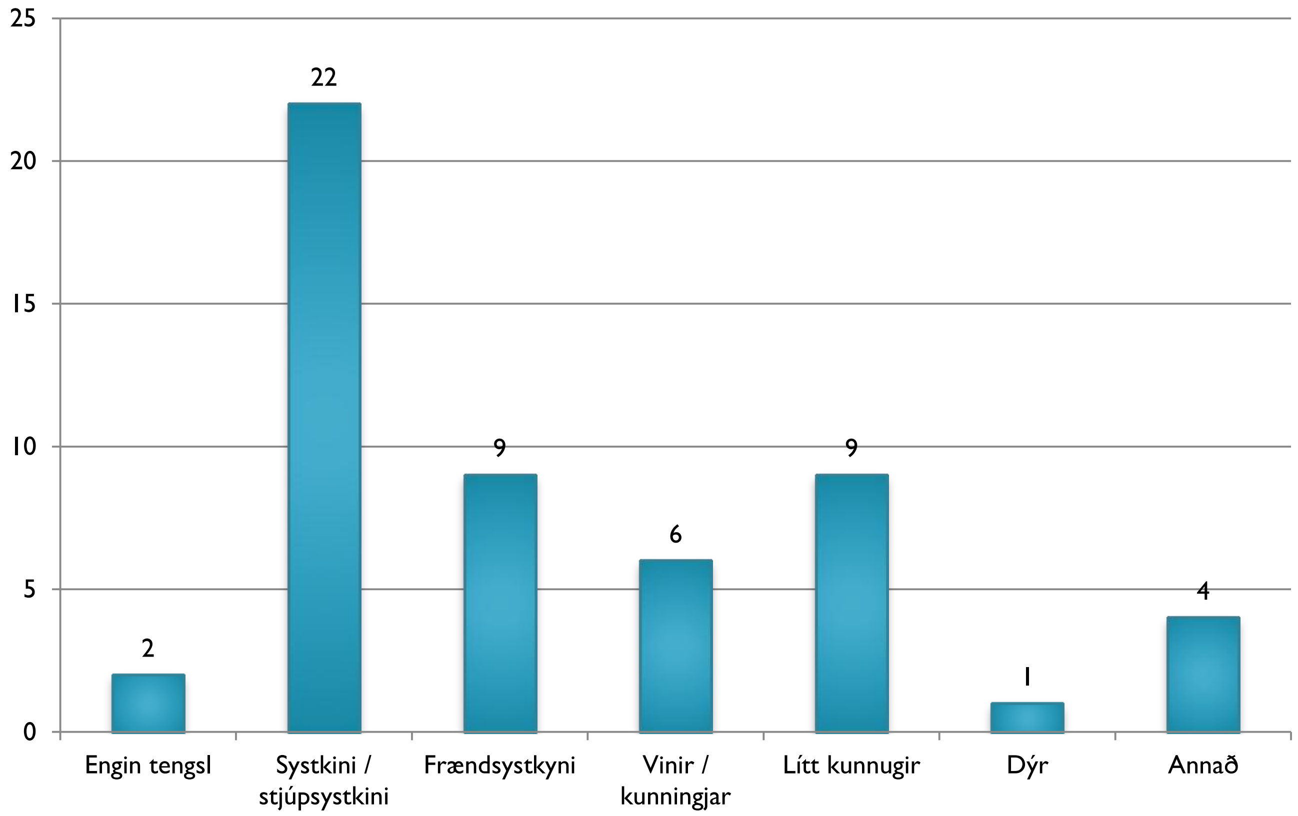

Áhættuþættir

Stöðugir:

- Fjöldi þeirra sem brotið er gegn
- Hversu oft er brotið gegn hverju barni
- Hafa áður orðið uppvís að broti gegn barni
- Notar hótanir/vopn
- Fyrirfram ákveðið að misnota barn - skipulagt
- Brýtur gegn ókunnugum
- Brotið gegn báðum kynjum
- Margskonar kynferðislegar athafnir

Breytilegir:

- Örvast kynferðislega við börn (undir 12 ára aldur)
- Kynferðisleg þráhyggja
- Viðhorf sem styðja kynferðislega misnotkun
- Andfélagslegir þættir
- **Félagsleg einangrun**
- Andfélagslegur vinahópur
- **Ekki fengið meðferð**
- **Samskiptavandi á heimili**
- **Erfiðar heimilisaðstæður**
- **Hvatvísi**
- **Tilfinningastjórnun ábótavant**

Mat á áframhaldandi áhættuþáttum

- Niðurstöður áhættumats skjólstæðinga

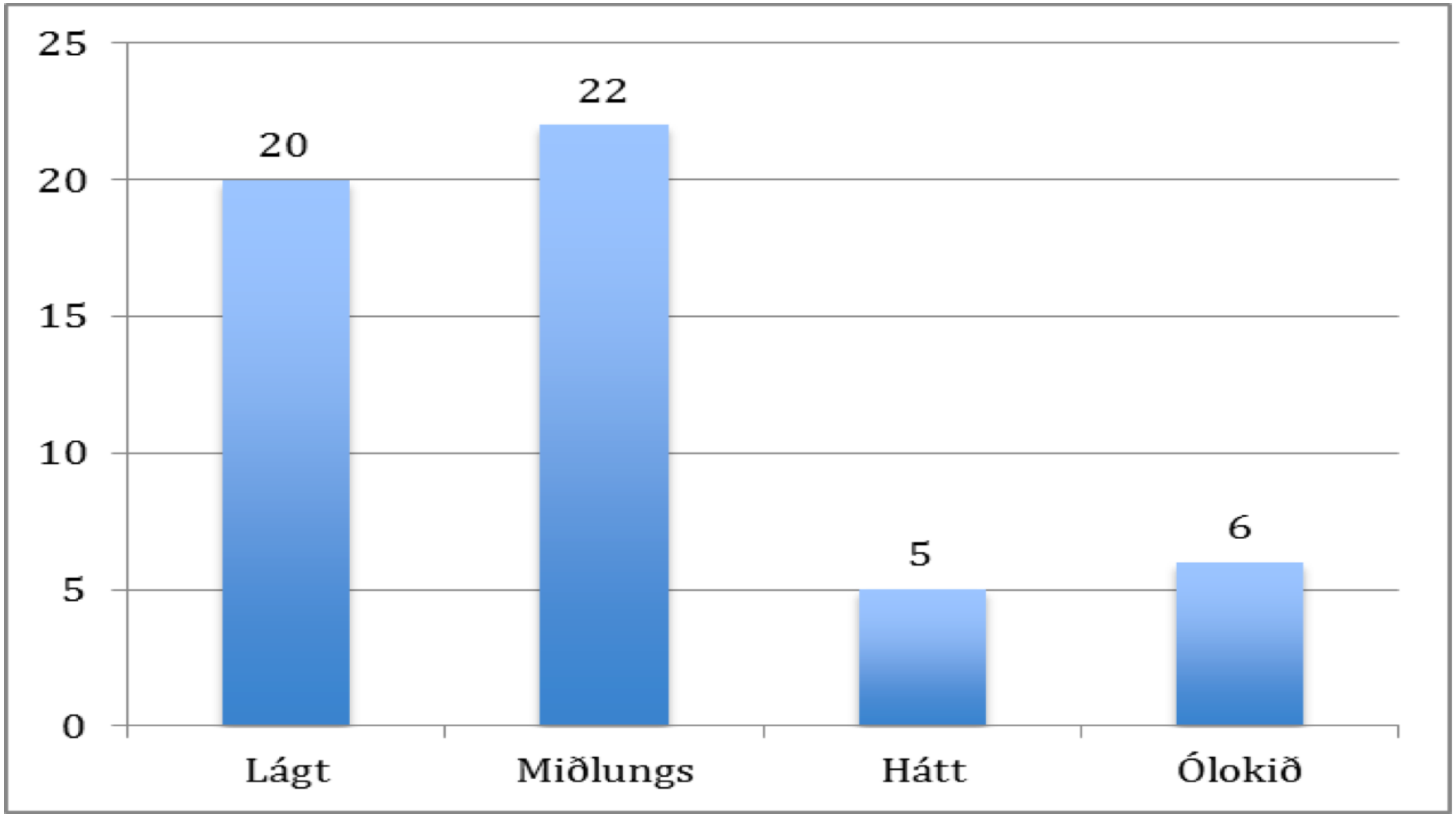

Árangur meðferðar

- Enn er margt sem ekki er vitað um þá sem sýna af sér óviðeigandi kynhegðun
- Rannsóknir telja að ítrekunartíðni sé á bilinu 2-32%
- Ástralskar og kanadískar rannsóknir á ungum gerendum í kynferðisbrotamálum sýna að á 5 ára tímabili þá brjóta um það bil:
    - 2 - 5% þeirra sem **fá** meðferð aftur af sér
    - 32% þeirra sem **fá ekki** eða **klára ekki** meðferð

(Reitzel og Carbonell, 2006; Caldwell, 2010)

- Fjórir af okkar skjólstæðingum hafa sýnt af sér óviðeigandi kynhegðun eftir lok meðferðar

Hvað höfum við lært?

- Að við vorum ekki alveg eins klár og við héldum að við værum þ.e. matið og meðferðin tók oft lengri tíma en við reiknuðum með
- Vanmátum skjólstæðingahópinn þ.e. bæði getu og aldur
- Börn með þroskafrávík þurfa mun meiri meðferð yfir lengri tíma og það er erfiðara að hreyfa við áhættuþáttum þeirra
- Það er mikilvægt að taka eftir styrkleikum barnanna og byggja meðferðina ofan á þeim
- Þarf að vera sveiganleiki í meðferðarnálgunina
- Mikilvægt að efla heilbrigða kynhegðun

Hvað höfum við lært?

- Forsjársaðilar þurfa að taka virkan þátt í meðferðinni og þurfa stuðning
- Siðferðisstuðull breytist
  - sms og snapchat
- Fullorðnum skortir oft fræðslu varðandi kynþroska barna og eðlilega kynhegðun
- Sáttarmiðlun gefur góða raun þegar hún á við

Hvað höfum við lært?

- Af einhverjum ástæðum virðast eldri börn (16-18 ára) koma síður í úrræði okkar
- Þegar málum hefur verið vísað í úrræðið þá er hlutverk barnaverndastarfsmanns stundum óljóst
- Þurfum að vinna meira heildstætt/saman
- Að bjóða þjónustu í gegnum barnaverndarkerfið hefur sína galla og kosti– breyta nafninu?

Hvað höfum við lært?

- Mikilvægi þess að stimpla börn ekki sem litla kynferðisbrotamenn

Heimildaskrá

Caldwell, M.F.(2010). Study Characteristics and recidivism base rates in juvenile sex offender recidivism. *International Journal og Offender Therapy an Comparative Criminology*, 54(2):197-212.

Longo, R.E. og Prescott, D.S (2006). *Current perspectives: Working With Sexually Aggressive Youth and Youth With Sexual Behavior Problems*. NEARI Press: US

Ólafur Örn Bragason, Guðbjörg S. Bergsdóttir, Hafdís Kristínardóttir, Halldóra R. Guðmundsdóttir og Jón Friðrik Sigurðsson (2013). *Ungir gernedur í skráðum kynferðisbrotamálum hjá lögreglu árið 2013*. Ríkislögreglustjórinn. Reykjavík.

Reitzel, L.R. og Carbonell, J.L.(2006). The effectiveness of sexual offender treatment for juveniles as measured by recidivism: a meta analysis. *Sexual Abuse*, 18(4): 401-21.

Vizard, E. et al (2007. Children and adolescents who present with sexually abusive behaviour a UK descriptive study. *Journal of Forensic Psychiatry and Psychology*, 18(1): 59-73.